

การปลูกและดูแลต้นคริสต์มาส

ต้นคริสต์มาส (Poinsettia)

สัญลักษณ์ของเทศกาลคริสต์มาส

Poinsettia

ไม้ประดับที่นิยมใช้จัดสวนในช่วงฤดูหนาว
พรรณไม้ประดับในช่วงเทศกาลคริสต์มาสและปีใหม่

การปลูกและดูแลต้นคริสต์มาส

ภายใต้โครงการการพัฒนาศูนย์กลางด้านความรู้
ทางเทคโนโลยีการผลิตและการปรับปรุงพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ

สนับสนุนงบประมาณโดย

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

ดำเนินงานโดย

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภายใต้ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

ปีที่จัดพิมพ์ 2567

“Poinsettia”

ต้นคริสต์มาส (Poinsettia) มีต้นกำเนิดมาจากประเทศเม็กซิโกและพื้นที่ส่วนหนึ่งของอเมริกากลาง ในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 Joel Roberts Poinsett ซึ่งเป็นนักการทูตคนแรกของสหรัฐอเมริกาประจำเม็กซิโก ได้พบพืชชนิดนี้ในระหว่างการเดินทางในปี ค.ศ. 1828 จึงได้นำกลับไปปลูกในเรือนกระจกของเขา จากนั้นได้ส่งต่อพืชนี้ให้แก่สวนพฤกษศาสตร์หลายแห่ง และเริ่มต้นการเพาะปลูกเชิงพาณิชย์ในสหรัฐอเมริกา ชื่อของ Poinsettia จึงมาจากนามสกุลของ Joel Poinsett เพื่อเป็นเกียรติแก่เขาที่นำพืชชนิดนี้เข้าสู่โลกตะวันตก

จากนั้นต้นคริสต์มาส จึงได้รับความนิยมมากขึ้นในช่วงคริสต์มาส เนื่องจากลักษณะใบประดับสีแดงสดที่สวยงาม และมีเอกลักษณ์ แม้จะมีสีอื่น ๆ เช่น สีขาวและชมพู แต่สีแดงสดยังคงเป็นสัญลักษณ์หลักที่ผูกพันกับวันคริสต์มาสความเชื่อเรื่องความโชคดีและความเจริญรุ่งเรืองทำให้ต้นคริสต์มาส เป็นต้นไม้ที่นิยมปลูกในช่วงสิ้นปี และยังมีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมตะวันตก เรื่องราวความหมายลึกซึ้งในเชิงศาสนา และวัฒนธรรม

ปัจจุบันต้นคริสต์มาสกลายเป็นพืชที่นิยมทั่วโลก ในช่วงเทศกาลคริสต์มาส มีการเพาะปลูกอย่างกว้างขวางในหลายประเทศ แหล่งเพาะปลูกต้นคริสต์มาส และพืชเมืองหนาวที่สำคัญของประเทศไทยอยู่ที่ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดเลย นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนจากชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทำให้เกษตรกรได้รับการฝึกอบรมและสนับสนุนในการปลูกต้นคริสต์มาสอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลเหล่านี้ อำเภอกุฉินารายณ์จึงเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม เป็นที่รู้จักในด้านการปลูกต้นคริสต์มาสในประเทศไทย และยังเป็นสถานที่จัดงานเทศกาลคริสต์มาสกุฉินารายณ์ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วประเทศ

สารบัญ

ความเป็นมา	06
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	08
วิธีการปลูกเลี้ยง	12
ปฏิบัติการปลูกเลี้ยง	14
การขยายพันธุ์และการดูแลรักษา	16
สายพันธุ์	18
แหล่งผลิตในไทย	24
การขนส่ง	34
เทศกาลงานดอกไม้ในประเทศไทย	36
อ้างอิง	44
คำขอบคุณ	45
คณะผู้จัดทำ	47

“พอยน์เซตเทีย”

ต้นพอยน์เซตเทีย (Poinsettia) หรือที่รู้จักในชื่อ “ต้นคริสต์มาส” มีต้นกำเนิดมาจากประเทศเม็กซิโกและพื้นที่ส่วนหนึ่งของอเมริกากลาง เช่น ประเทศคอสตาริกา และกัวเตมาลา

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 Joel Roberts Poinsett นักการทูตคนแรกของสหรัฐอเมริกาประจำเม็กซิโก ผู้ค้นพบพืชชนิดนี้ระหว่างการเดินทางในปี ค.ศ. 1828 นักพฤกษศาสตร์ที่มีงานอดิเรกในการเก็บสะสมพรรณพืช ชื่อของ ‘พอยน์เซตเทีย’ Poinsettia จึงมาจากนามสกุลของ Joel Poinsett เพื่อเป็นเกียรติแก่เขาที่นำพืชชนิดนี้เข้าสู่โลกตะวันตก Joel ได้นำต้นพอยน์เซตเทียกลับไปยังสหรัฐอเมริกา เพื่อปลูกในเรือนกระจกของเขา ที่รัฐเซาท์แคโรไลนา (South Carolina) ด้วยความที่หลงใหลในความงดงามของดอกไม้ชนิดนี้ เขาได้ส่งต่อพืชนี้ให้แก่สวนพฤกษศาสตร์หลายแห่งเพื่อทำการปลูก และขยายพันธุ์ และเริ่มต้นการเพาะปลูกเชิงพาณิชย์ในสหรัฐอเมริกา

ต้นพอยน์เซตเทีย เป็นพืชที่มีลักษณะใบประดับสีแดงสด ใบประดับเหล่านี้มักถูกเข้าใจผิดว่าเป็นดอกไม้ แต่แท้จริงแล้วเป็นใบที่เปลี่ยนสีเพื่อดึงดูดการผสมเกสร ดอกจริงจะมีขนาดเล็กอยู่ตรงกลาง แม้ว่าต้นคริสต์มาส จะมีหลากหลายสี เช่น สีขาว สีชมพู และสีเหลือง แต่สีแดงสดยังคงเป็นสีที่เป็นที่รู้จัก และนิยมมากที่สุด

การที่ต้นพอยน์เซตเทียถูกนำมาใช้ในช่วงเทศกาลคริสต์มาส นอกจากความสวยงามของใบประดับแล้ว ยังเชื่อมโยงกับศาสนาและความเชื่อที่เกี่ยวกับการเฉลิมฉลองคริสต์มาส โดยเชื่อว่า Poinsettia เป็นสัญลักษณ์ของ “ดาวแห่งเบธเลเฮม” (Star of Bethlehem) ที่นำทางนักปราชญ์ไปยังสถานที่ประสูติของพระเยซู เป็นสัญลักษณ์ของการนำทาง และความหวังในการเริ่มต้นใหม่

ต้นคริสต์มาส เป็นพืชที่ได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงเทศกาลคริสต์มาสและปีใหม่ ด้วยความงดงามของใบประดับสีแดงสดที่ช่วยเพิ่มชีวิตชีวาและบรรยากาศแห่งการเฉลิมฉลอง จึงถูกนำมาใช้ตกแต่งสถานที่ต่าง ๆ ตั้งแต่ บ้านเรือน โบสถ์ไปจนถึงงานแสดงดอกไม้และนิทรรศการ

ใบประดับสีแดงสดใสเป็นเสมือนตัวแทนของความสุข ความอบอุ่น และความสดใสที่ส่งผ่านไปยังทุกคนในช่วงเทศกาล ไม่เพียงแต่ดึงดูดสายตาและสร้างความประทับใจแต่ยังเต็มไปด้วยความหมายอันลึกซึ้งที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและความเชื่อของผู้คนทั่วโลก

ในประเทศไทย ต้นคริสต์มาส ถูกนำเข้ามาหลังสงครามโลกครั้งที่สอง อย่างไรก็ตาม หลักฐานเกี่ยวกับการนำเข้าพืชชนิดนี้ยังไม่ค่อยชัดเจน เนื่องจากต้นคริสต์มาสไม่ใช่พืชที่คนไทยนิยมปลูกกันโดยทั่วไป นอกจากจะมีการใช้เป็นไม้ประดับเฉพาะในช่วงเทศกาลคริสต์มาส ซึ่งเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้คนไทยเรียกพืชชนิดนี้ว่า "ต้นคริสต์มาส" ตามที่เรียกกันในสังคมตะวันตกว่า "Christmas Star"

แหล่งผลิตพอยน์เซตเทียในประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ จังหวัดเลย โดยพืชชนิดนี้มักปลูกกันเป็นฤดูกาล การเพาะปลูกส่วนใหญ่ทำโดยเกษตรกรรายย่อย แต่ยังมีฟาร์มหรือไร่ขนาดใหญ่บ้างในบางพื้นที่ ความนิยมในการปลูกและใช้ในประเทศไทยมีความคล้ายคลึงกับสหรัฐอเมริกา นั่นคือ การใช้ในช่วงเทศกาลคริสต์มาสเป็นหลัก โดยเฉพาะตามห้างสรรพสินค้าที่จะมีพืชชนิดนี้ประดับประดาในทุกปี เป็นสัญลักษณ์ที่ขาดไม่ได้ในช่วงเทศกาลเฉลิมฉลอง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ชื่อสามัญ : Poinsettia, Christmas Star, Christmas Flower, Lobster Plant, Mexican Flame Leaf

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Euphorbia pulcherrima* L.

ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE

ชื่ออื่น : บานใบ โพลัน หรือสองระดู

ลักษณะดอก

ลักษณะการเปลี่ยนสีของใบ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ : เป็นพุ่มไม้ขนาดเล็กถึงขนาดกลาง มีความสูงตั้งแต่ 0.6 ถึง 4 เมตร ลำต้นเป็นเนื้อไม้อ่อนและมีน้ำยางสีขาว ใบเดี่ยวรูปไข่ ปลายใบแหลม ขอบใบหยัก 2-3 หยัก แผ่นใบสีเขียวเข้ม ขนาดของใบจะมีความยาวประมาณ 7-16 เซนติเมตร ใบประดับ (Bracts) ส่วนที่หลายคนเข้าใจว่าเป็น "ดอก" ของพอยน์เซตเทีย นั้น จริง ๆ แล้วคือใบประดับ มีสีสดใส เช่น สีแดง สีขาว สีชมพู หรือสีครีม ดอกสีเหลืองออกเป็นช่อที่บริเวณปลายยอด ผลแห้งรูปทรงคล้ายแคบซูลขนาดเล็ก ภายในมีเมล็ดเล็ก ๆ ซึ่งสามารถนำไปปลูกเพาะพันธุ์ได้

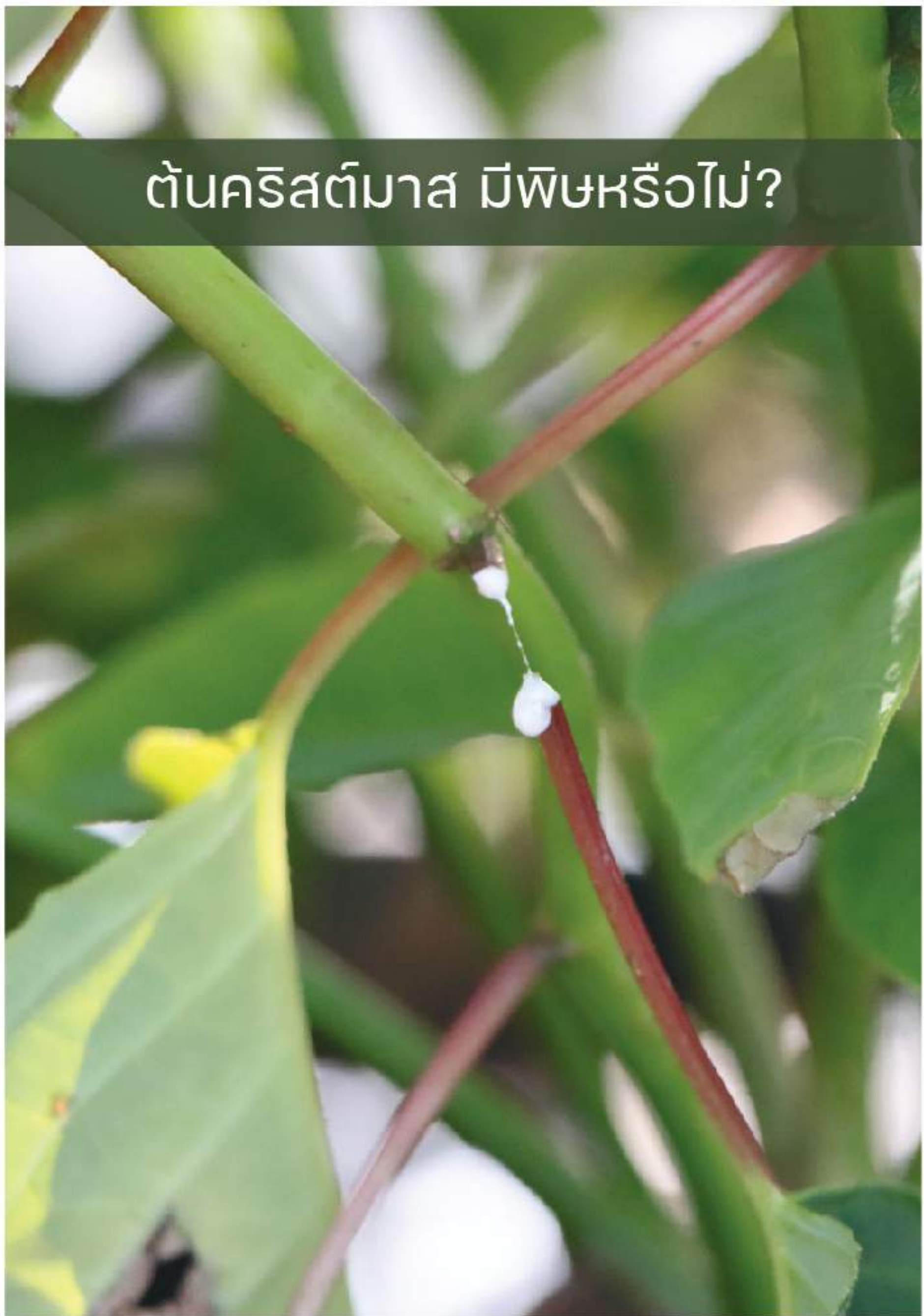

ต้นคริสต์มาส มีความโดดเด่นที่ใบประดับ (bracts) สีแดงสดซึ่งมักถูกเข้าใจผิดว่าเป็นกลีบดอก แต่ในความจริงดอกจะมีขนาดเล็กอยู่ตรงกลางสีเหลือง

สาเหตุที่ใบประดับของต้นคริสต์มาสสามารถเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีแดงได้ เกิดจากสารสีที่อยู่ใบไม้ที่เรียกว่า “พิกเมนต์ (Pigment)” โดยจะเริ่มเปลี่ยนสีเมื่อดอกจริงเริ่มบานไล่จากส่วนยอดลงไปนอกจากสีแดงที่พบเห็นทั่วไปแล้ว การปรับปรุงพันธุ์ยังทำให้เกิดสีใหม่ ๆ ตามมา ตั้งแต่ ขาว ชมพู ส้ม ครีม เขียวอ่อนหรือลายต่างก็มีให้เห็นเหมือนกันใบประดับส่วนใหญ่มีขนาดยาวประมาณ 7-16 เซนติเมตร

เมื่อเข้าสู่ฤดูหนาว ช่วงเวลากลางวันสั้นลง ช่วงเวลากลางคืนยาวนานกว่าเดิม ต้นคริสต์มาส จึงได้รับแสงอาทิตย์ลดลง ใบของต้นคริสต์มาส จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพอากาศ โดยลดการสังเคราะห์แสงโดยสร้างคลอโรฟิลล์ (Chlorophyll) ที่เป็นสารสีเขียวให้น้อยลง และสร้างสารสีแดง แอนโทไซยานิน (Anthocyanins) ขึ้นมาในช่วงฤดูใบไม้เปลี่ยนสี เพื่อช่วยจัดการกับพลังงานที่ผลิตมากเกินไปหลังการสังเคราะห์แสง นอกจากต้นคริสต์มาสแล้ว ต้นไม้ชนิดอื่น ๆ ก็มีการเปลี่ยนเป็นสีส้ม สีเหลือง หรือสีแดงด้วยเหมือนกัน เช่น ใบเมเปิล ใบหูกวาง เป็นต้น

ต้นคริสต์มาส มีพิษหรือไม่?

ความเป็นพิษของต้นคริสต์มาส

 มนุษย์ : ต้นคริสต์มาส มีน้ำยางครีมที่มีสาร diterpenoid euphorbol esters ซึ่งมีความเป็นพิษเล็กน้อย หากคนสัมผัสยางของต้นคริสต์มาส อาจเกิดอาการแพ้หรือระคายเคืองต่อผิวหรือดวงตาแต่ไม่รุนแรง การกินส่วนต่าง ๆ ของต้นคริสต์มาส อาจทำให้เกิดอาการคลื่นไส้หรือปวดท้อง

 สัตว์เลี้ยง : แม้ว่าต้นคริสต์มาสจะไม่ใช่พืชที่มีพิษรุนแรง แต่หากสัตว์เลี้ยง (เช่น สุนัขหรือแมว) กินใบหรือยางเข้าไป อาจทำให้เกิดการระคายเคืองในระบบทางเดินอาหาร เช่น อาเจียน ท้องเสีย หรือมีอาการระคายเคืองที่ปาก และลิ้น

 วิธีป้องกัน

หากสัมผัสยางของต้นคริสต์มาสแล้วเกิดอาการแพ้ให้ล้างบริเวณที่สัมผัสด้วยน้ำสบู่อ่อน ๆ หากเกิดอาการผิดปกติจากการกิน ให้ปรึกษาแพทย์หรือสัตวแพทย์โดยเร็ว

วิธีการปลูกเลี้ยง

1. การเตรียมดิน เลือกพื้นที่ที่มีแดดส่องถึงตลอดวัน ดินมีการระบายน้ำได้ดี เตรียมดินด้วยการพลิกดิน ใส่ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มสารอาหารในดิน

2. การปักชำยอด โดยปลูกในดินที่เตรียมไว้และดูแลเรื่องการรดน้ำให้เหมาะสม

3. การดูแลรักษาระหว่างเติบโต ควรให้ต้นคริสต์มาสได้รับน้ำสม่ำเสมอ แต่ระวังอย่าให้น้ำท่วม ใส่ปุ๋ยทุก 6-8 สัปดาห์ โดยเลือกปุ๋ยที่มีไนโตรเจนสูงเพื่อช่วยในการเจริญเติบโตของต้นไม้กำจัดวัชพืช และโรคแมลงเป็นระยะ

4. การตัดแต่ง และบำรุงต้น ควรตัดแต่งกิ่งให้เป็นทรงพุ่มตามต้องการ และใช้ปุ๋ยบำรุงโคนต้น เพื่อเพิ่มสารอาหารก่อนฤดูหนาวจะมาถึง

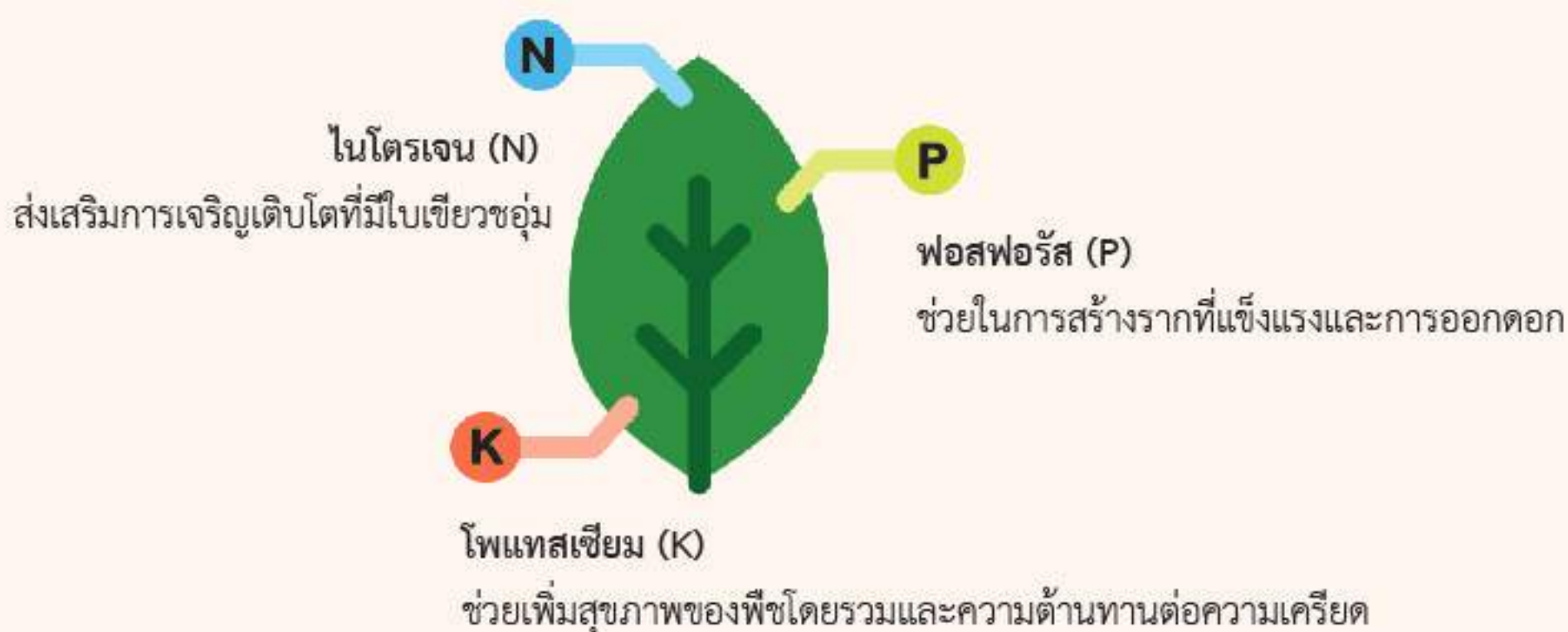

5. การเตรียมต้นไม้สำหรับการเก็บเกี่ยว เมื่อเข้าฤดูหนาวต้นคริสต์มาสจะพร้อมสำหรับการใช้ประดับตกแต่ง ควรตรวจสอบต้นไม่ว่าเติบโตเต็มที่ และมีรูปร่างสวยงามก่อนนำไปจำหน่าย

การปลูกต้นคริสต์มาสขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและพื้นที่ปลูก เนื่องจากต้นคริสต์มาสต้องการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมถึงจะเจริญเติบโตได้ดี ดังนั้นขั้นตอนในการดูแลรักษาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

เกร็ดสาระน่ารู้

ต้นคริสต์มาส ต้องการสารอาหารที่หลากหลายเพื่อการเจริญเติบโตที่สมบูรณ์ สารอาหารที่สำคัญ ได้แก่

นอกจากนี้ ต้นคริสต์มาสยังได้รับประโยชน์จากสารอาหารรอง เช่น แคลเซียม แมกนีเซียม และกำมะถัน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในกระบวนการทำงานของเซลล์ และการผลิตคลอโรฟิลล์ รวมถึงสารอาหารจุลภาคอย่างเหล็ก ทองแดง และสังกะสี แม้จะต้องการในปริมาณเพียงเล็กน้อย แต่ก็มีความสำคัญต่อการสนับสนุนกระบวนการเมตาบอลิซึม โดยรวมอย่างมีประสิทธิภาพ

สัญญาณของการขาดสารอาหารในต้นคริสต์มาส
การระบุและจัดการกับการขาดสารอาหารแต่เนิ่นๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาดต้นคริสต์มาสให้มีคุณภาพดีและสดใส ตัวอย่างเช่น ใบเหลืองอาจบ่งบอกถึงการขาดไนโตรเจน (N) ในขณะที่ใบที่มีสีม่วง อาจแสดงถึงการขาดฟอสฟอรัส (P) การขาดโพแทสเซียม (K) มักปรากฏว่าเป็นจุดสีน้ำตาล หรือ ใบไหม้ที่ขอบใบ ทำให้ส่งผลกระทบต่อต้นคริสต์มาส เช่น การเจริญเติบโตช้า คลอโรซิส (การเหลืองระหว่างเส้นใบ) หรือการออกดอกไม่ดีสัญญาณเหล่านี้อาจบ่งบอกถึงการขาดสารอาหารที่จำเป็น การตรวจสอบเป็นประจำ การให้ปุ๋ยที่เหมาะสมในเวลาที่เหมาะสมสามารถช่วยลดอาการเหล่านี้ได้ และส่งเสริมการเจริญเติบโตที่ดีของต้นคริสต์มาสได้

ปฏิบัติการเพาะปลูก

เพาะกล้า

เตรียมดิน

ปักชำยอด

ย้ายต้นกล้า

เปลี่ยนขนาดถุง/กระถาง

เจริญเติบโต/ดูแลรักษา

ตัดแต่ง/ใส่ปุ๋ย

เตรียมทรงพุ่ม/ตัดแต่ง

เตรียมดอก/บำรุงใบ
บำรุงดิน

ระยะเก็บเกี่ยว

ใบประดับเปลี่ยนสี

พร้อมจำหน่าย

ប្រតិបត្តិការដាក់ដុះឈើក្នុងគម្រោងសាងសង់

ដំណាក់កាលសាងសង់	ម.ក.	ក.វ.	មី.ក.	ឃ.ម.	វ.ក.	ម.ម.	ក.ក.	ស.ក.	ក.ម.	ព.ក.	វ.ម.	ឆ.ក.
ត្រៀមដី												
ដាក់ថ្នល់												
ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធនីម												
ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធនីម												
ត្រៀមបង្កើនដី/ដីបង្កើន												
ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធនីម												
ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធនីម												
ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធនីម												

การขยายพันธุ์และการดูแลรักษา

การปลูกและการดูแลรักษา

ชอบดินร่วนระบายน้ำดี

แสงแดดเต็มวันถึงกึ่งร่ม

ชอบอากาศเย็น

การให้น้ำระดับปานกลาง

ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง

ปลูกลงดินจะได้พุ่มใหญ่

Step 1

เตรียมวัสดุปักชำ โดยผสมดินปลูก ขุยมะพร้าว และพีทมอสส์ อย่างละ 1 ส่วน ใส่ลงในถุงดำหรือพลาสติกขนาด 3 นิ้ว รดน้ำให้ชุ่ม

Step 2

เลือกกิ่งจากต้นที่สมบูรณ์ แข็งแรง โดยตัดได้ทั้งส่วนยอด และลำต้น ไม่ควรเลือกกิ่งที่มีขนาดเล็กเกินไป หากเลือกใช้กิ่งกิ่งอ่อนกิ่งแก่ยิ่งออกรากได้ไว

Step 3

ตัดกิ่งเป็นท่อนยาวประมาณ 10-15 เซนติเมตร รีดใบออก เหลือไว้แค่กิ่งละ 2 ใบ แช่น้ำยากันเชื้อรา และน้ำยาเร่งราก เพื่อกระตุ้นการงอก

นำกระถางไปวางไว้ในที่มีแสงรำไรหรือภายใต้โรงเรือนพรางแสงดูแลรดน้ำสม่ำเสมอหรือการเพาะชำโดยใช้ระบบปิดที่ไม่ต้องรดน้ำ ใช้เวลาประมาณ 40-50 วัน กิ่งชำจะเริ่มออกราก สามารถย้ายปลูกลงในถุงดำหรือกระถางขนาดใหญ่ขึ้นได้ต่อไป

Step 4

สายพันธุ์

ต้นคริสต์มาสในประเทศไทย
นิยมปลูกหลายสายพันธุ์
โดยแต่ละสายพันธุ์มีลักษณะ
และจุดเด่นที่แตกต่างกัน

สายพันธุ์ไพบู่รี่ (Oaxacan poinsettia)

ลักษณะ : เป็นสายพันธุ์ต้นแบบของดอกคริสต์มาส ใบประดับมีลักษณะคล้ายไพบู่รี่
สีแดงเข้ม ก้านใบสีแดงเข้ม

จุดเด่น : เป็นพันธุ์ที่นิยมปลูกมากที่สุด เนื่องจากปลูกง่าย และทนทาน ทนต่อสภาพอากาศร้อน

สายพันธุ์ฟรีดอม (Freedom Poinsettia)

ลักษณะ : ใบประดับคล้ายพันธุ์ใบโพธิ์ แต่มีขนาดเล็กกว่า มีสีแดงสด และขึ้นเป็นพุ่มแน่น

จุดเด่น : มีความสวยงาม แต่การขยายพันธุ์ และการดูแลรักษา ยากกว่าพันธุ์อื่น

สายพันธุ์ชมพูภูเรือ (Pink Phu Rued Poinsettia)

ลักษณะ : ใบประดับมีสีชมพูสดใส ขนาดใหญ่ ปลายใบแหลมเล็กน้อย โไล่เฉดตั้งแต่ชมพูอ่อนถึงชมพูเข้ม สีของใบประดับจะสดใสขึ้นเมื่อปลูกในอากาศหนาว

จุดเด่น : เป็นสายพันธุ์ที่พัฒนาให้เหมาะกับสภาพอากาศเย็นของอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ทนทานต่อสภาพอากาศในเมืองไทยมากกว่าคริสต์มาสสายพันธุ์จากต่างประเทศ

สายพันธุ์นำเข้าอื่นๆ

แหล่งผลิตในไทย

Flowering Nurseries

จังหวัดเลย เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีสภาพภูมิอากาศเย็นสบาย โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาวที่อากาศหนาวเย็นมากจนคล้ายกับประเทศในเขตหนาวจึงเหมาะสำหรับการปลุกต้นคริสต์มาส โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความสูงและอากาศเย็น เช่น อำเภอภูเรือ และ อำเภอด่านซ้าย ซึ่งมีชื่อเสียงในด้านการปลูกไม้ดอกไม้ประดับมายาวนาน ทำให้จังหวัดเลยกลายเป็นแหล่งผลิตต้นคริสต์มาสสำคัญในประเทศไทยที่ตอบโจทย์ทั้งความต้องการในประเทศและการส่งออก

ต้นคริสต์มาสจากจังหวัดเลยมีคุณภาพสูงเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ อุตสาหกรรมนี้ไม่เพียงสร้างรายได้ให้ชุมชน แต่ยังส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทำให้จังหวัดเลยเป็นศูนย์กลางการผลิตต้นคริสต์มาสที่สำคัญของไทย และภูมิภาคอาเซียน

สวนแม่อ่อน

แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ ตำบลसानตม อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

แม่อ่อน เสถียร รัญญารักษ์

ประธานกลุ่มคลัสเตอร์ไม้ดอกไม้ประดับ จังหวัดเลย และเกษตรกรดีเด่นของประเทศไทย เป็นผู้เชี่ยวชาญในการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ โดยเฉพาะต้นคริสต์มาส ซึ่งเริ่มต้นจากการทดลอง ปลูกด้วยความพยายามลองผิดลองถูก จนสามารถ พัฒนาการผลิตต้นคริสต์มาส คุณภาพสูง ออกจำหน่าย ได้สำเร็จ ความสำเร็จของแม่อ่อน เกิดจากการ รวมตัวเกษตรกรในพื้นที่เพื่อพัฒนา วิธีการปลูก และขยายพันธุ์ต้นคริสต์มาส ด้วยการนำวัสดุเพาะชำ ที่ปลอดโรคมะเร็งใช้ในการกระบวนการผลิต ส่งผลให้ทันกล้า มีอัตราการรอดชีวิตสูง แข็งแรง และเติบโตดี นอกจากนี้ ยังช่วยลดต้นทุนการผลิตอย่างมี ประสิทธิภาพพร้อมตอบสนองความต้องการของ ตลาดได้อย่างดีเยี่ยม

แม่อ่อนเล่าถึงกระบวนการปลูกต้นคริสต์มาสในอดีตว่า การปักชำต้นคริสต์มาสมักพบปัญหากิ่งชำเน่า และตาย ทำให้ต้องเสียเวลา และต้นทุนในการปลูกใหม่ แต่หลังจากเริ่มนำวัสดุปลอดโรคมาใช้ในปีนี้มีผลลัพธ์ที่ได้ทำให้เธอประทับใจ เพราะอัตราการรอดชีวิตของต้นกล้าสูงขึ้นมาก เมื่อเทียบกับวิธีการปลูกแบบเดิม ทำให้การปลูกต้นคริสต์มาสมีประสิทธิภาพ และได้ผลผลิตมากขึ้น

นอกจากจะช่วยลดต้นทุนการผลิตแล้วยังส่งเสริมให้กลุ่ม และชุมชนมีรายได้มากขึ้นจากการจำหน่ายต้นกล้าที่มีคุณภาพสูง และเจริญเติบโตแข็งแรง ไม่เพียงสามารถสร้างอาชีพที่มั่นคงให้กับตัวเองเท่านั้น แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนและส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืนในพื้นที่อีกด้วย

Contact

คุณเสถียร ธัญญารักษ์ (แม่อ่อน)

ที่อยู่ : 16 หมู่ 2 ต.सानตม อําเภอภูเรือ

จังหวัดเลย

โทรศัพท์ : 065-089-8129

Facebook : Sathear Thanyarak

ไร่ภูซำเตย

แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

คุณณัฐริกา ศรีสวัสดิ์ หรือ "คุณปู" (ไร่ภูซำเตย) ประธานวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองบัว จังหวัดเลย ที่นี่รวมกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับกว่า 50 ราย มีพื้นที่เพาะปลูกรวมกันกว่า 100 ไร่ ผลิตไม้ดอกหลากหลายชนิด เช่น ต้นคริสต์มาส พืชสกุลคล้า หน้าวัว แคนดิส เฟิร์น กุหลาบ และกุหลาบพันปี พร้อมพัฒนาสายพันธุ์ต้นคริสต์มาส กว่า 50 สายพันธุ์ โดยไร่ภูซำเตยได้รับการยอมรับในฐานะศูนย์เรียนรู้และสถานที่จำหน่ายไม้ดอกคุณภาพสูง

จุดเด่นของไร่ภูซำเตย ไม่เพียงแค่การผลิตไม้ดอกคุณภาพ แต่ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าชม รวมถึงส่งเสริมเยาวชนในพื้นที่ให้โล่งสดขายต้นไม้ผ่านโซเชียลมีเดีย ช่วยเพิ่มรายได้ เสริมทักษะการตลาด เด็ก ๆ ยังได้เรียนรู้พื้นฐานด้านอาชีพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ นอกจากนี้ การดำเนินงานของกลุ่มยังช่วยพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนในด้านต่าง ๆ

ไร่ภูซำเตยและสมาชิกสามารถจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับไปยังตลาดทั่วประเทศไทย เช่น ตลาดต้นไม้คลองสิบห้า บางใหญ่ และจตุจักร รวมถึง ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท ร้านค้า และหน่วยงานภาครัฐ โดยมีสินค้ายอดนิยม เช่น ต้นคริสต์มาส หลากสี และพรรณไม้ตระกูลคล้า เช่น นกยูงแดง นกยูงเขียว และเสน่ห์ขุนแผน ยังคงเป็นที่ต้องการสูงในตลาด

Contact

คุณณัฐริกา ศรีสวัสดิ์ (คุณปู)

ที่อยู่ : 47 หมู่ 3 ตำบลหนองบัว

อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

โทรศัพท์ : 089-570-4508

เฟสบุ๊ค : ไร่ภูซำเตย

สวนแม่тім

ตำบลสานตม อำเภอกุเรือ จังหวัดเลย

สวนแม่тім อนุศิลป์ เจ้าของรางวัลชนะเลิศ
การประกวดต้นคริสต์มาส ครั้งที่ 13 ประจำปี
พ.ศ. 2567 ในประเภทการจัดการแปลง การันตี
คุณภาพด้วยแปลงปลูกที่สะอาด ปลอดโรค และ
สวยงามที่สุดในอำเภอกุเรือ ด้วยประสบการณ์การ
ปลูกต้นคริสต์มาสกว่า 20 ปี ผลิตต้นคริสต์มาส
สีแดง และสีชมพูมากกว่า 20,000 ต้นต่อปี

Contact

คุณтім อนุศิลป์

ที่อยู่ : 71 หมู่ 4 ตำบลสานตม อำเภอกุเรือ
จังหวัดเลย

โทรศัพท์ : 062-275-5733

สวนตั้งฟลาวเวอร์กูเรือ

แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

สวนตั้งฟลาวเวอร์ ภูเรือ

สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ
ตำบลหนองบัว ผลิตและจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ
ตลอดปีปรับเปลี่ยนตามฤดูกาล และความต้องการ
ของลูกค้า เช่น คริสต์มาส ดาวเรือง สร้อยไก่ บานชื่น
และกะหล่ำดอกประดับ หนวดปลาชุก และอื่นๆ
พร้อมรับผลิตตามคำสั่งซื้อล่วงหน้า ทั้งหน้าร้าน
และออนไลน์ ตอบสนองความต้องการของลูกค้า

Contact

คุณหัตสยาพร ไสประดิษฐ์

ที่อยู่ : บ้านโนนแสงแก้ว ตำบลร่องจิก
อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

โทรศัพท์ : 089-572-2169

Facebook : สวนตั้งฟลาวเวอร์ภูเรือ

สวนอึ่งไม้ดอก

แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ ตำบลसानตม อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

Contact

คุณนิชกานต์ ศรีบุรินทร์

ที่อยู่ : 91 หมู่ 2 ต.सानตม อ.ภูเรือ จ.เลย

โทรศัพท์ : 065-996-1565

สวนคริสต์มาสอิงกุ

แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ ตำบลसानทม อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

Contact

นางนวลวงศ์ สารก่อ

ที่อยู่ : บ้านसानทม ตำบลसानทม อำเภอภูเรือ
จังหวัดเลย

โทรศัพท์ : 082-843-3854

การขนส่ง

การขนส่งต้นคริสต์มาส ต้องคำนึงถึงความอ่อนไหวของต้นไม้ เนื่องจากพืชชนิดนี้ มีใบบอบบาง และกิ่งที่เปราะหักง่าย อาจเกิดความเสียหายได้จากการขนส่ง

การเตรียมต้นคริสต์มาสก่อนขนส่ง

1. รดน้ำให้พอดี : รดน้ำให้พอชุ่มก่อนการขนส่ง 1 วัน หลีกเลี่ยงการรดน้ำมากเกินไป เพราะอาจทำให้ดินชื้นจนเกินไป และรากเน่าได้

2. ห่อหุ้มต้น : ใช้กระดาษ หรือ พลาสติก ที่มีรูระบายอากาศห่อรอบต้น เพื่อป้องกันใบและกิ่งหัก เสียหาย

รถกระบะ

ระยะใกล้ : รถกระบะ
แบบไม่เรียงทับ
ต้นขนาดใหญ่ 180 ต้น
ต้นขนาดเล็ก 220 ต้น

รถกระบะโครงเหล็กสูง

ระยะใกล้-ไกล : รถกระบะโครงเหล็กสูง
แบบเรียงทับ
ต้นขนาดใหญ่ 600 ต้น
ต้นขนาดเล็ก 1,000 ต้น

รถ 6 ล้อ

ระยะไกล : รถ 6 ล้อ
แบบไม่เรียงทับ
ต้นขนาดใหญ่ 1,200 ต้น
ต้นขนาดเล็ก 2,000 ต้น

ไปรษณีย์

ระยะไกล : ไปรษณีย์
จำนวน 1 กรง
ต้นขนาดใหญ่ 50 ต้น
ต้นขนาดเล็ก 70 ต้น

Flower Festival Thailand

เทศกาลงานดอกไม้ที่จัดขึ้นในประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนผ่านเทศกาล และงานประเพณีต่าง ๆ หนึ่งในนั้นคือเทศกาลงานดอกไม้ที่จัดขึ้นในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และเลย

เมื่อเข้าสู่ช่วงปลายปี และต้นปี อากาศที่เย็นสบายของประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการจัดแสดงความงดงามของดอกไม้หลากสีสัน

เทศกาลดอกไม้จึงกลายเป็นหนึ่งในกิจกรรมสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ มาร่วมสัมผัสความสวยงามของธรรมชาติ และเพลิดเพลินกับบรรยากาศแห่งฤดูหนาวที่หาได้ยากในเมืองไทย

"ดอกไม้ผลิบานเพียงช่วงเวลาหนึ่ง
แต่มอบความงดงามที่ตราตรึงใจตลอดไป
เช่นเดียวกับเทศกาลดอกไม้
ที่นำพาความสูงและสีสันมาสู่หัวใจของทุกคน"

เทศกาลงานดอกไม้ เชียงใหม่

เชียงใหม่เป็นที่รู้จักในฐานะ"เมืองดอกไม้" ใครที่กำลังวางแผนจะไปเที่ยวเชียงใหม่ในช่วงฤดูหนาวหากต้องการสัมผัสบรรยากาศที่อบอุ่นและสวยงาม แวะมาเที่ยวงานมนต์เสน่ห์เชียงใหม่ เมืองดอกไม้งาม CHARMING Chiang Mai Flower Festival ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในช่วงต้นปีบริเวณสวนสาธารณะ อบจ.เชียงใหม่

งานนี้มีการจัดแสดงดอกไม้เมืองหนาวหลากหลายสายพันธุ์ เช่น กุหลาบ ทิวลิป ลิลลี่ ทานตะวัน คริสต์มาส ไฮเดรนเจีย และกล้วยไม้ นอกจากนี้ ยังมีขบวนแห่ดอกไม้ที่ตกแต่งอย่างสวยงาม การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมที่ทำด้วยมือจากชุมชนในท้องถิ่น ในช่วงปลายปีเมืองเชียงใหม่ยังมีการตกแต่งต้นคริสต์มาส และประดับไฟตามสถานที่สำคัญต่าง ๆ เช่น ถนนนิมมานเหมินท์ ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งใน และต่างประเทศ

CHARMING Chiang Mai Flower Festival

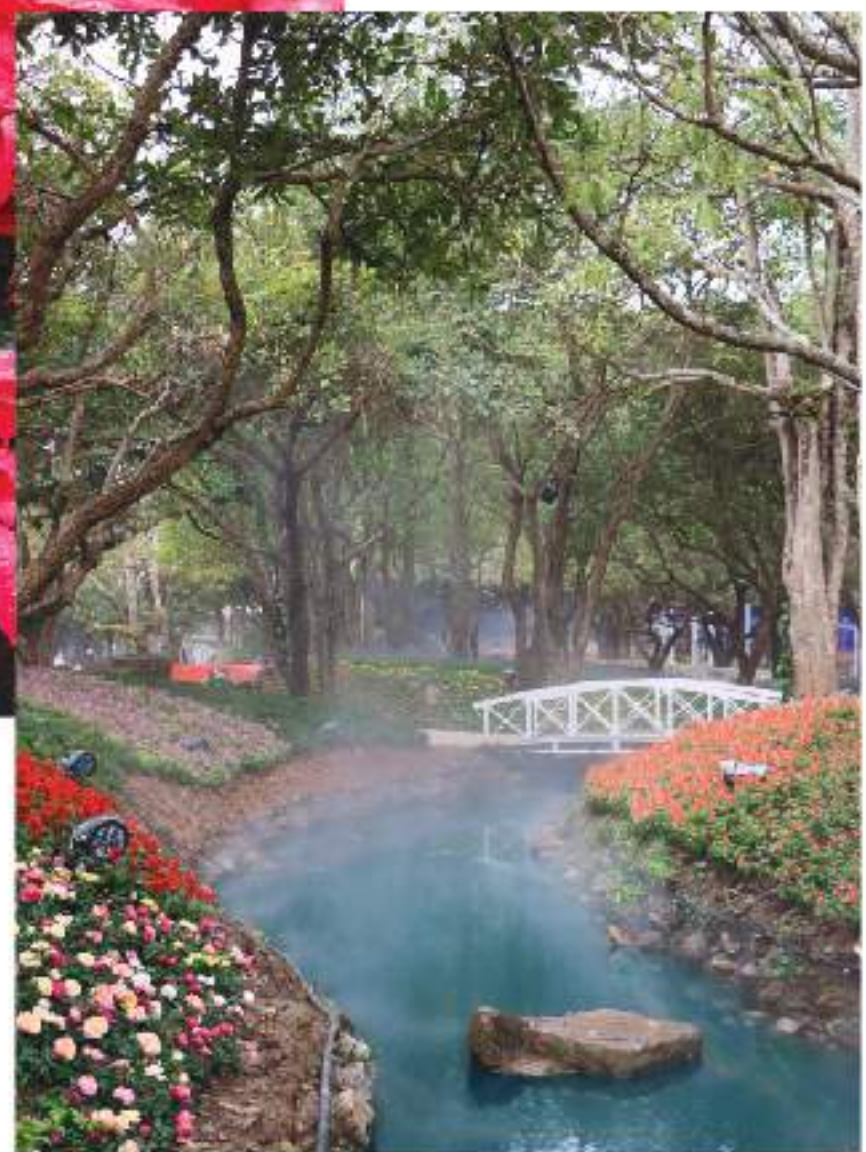

เทศกาลงานดอกไม้ เชียงราย

ASEAN Flower Festival

เชียงรายเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีธรรมชาติ
ที่งดงาม และเหมาะสำหรับการจัดงานดอกไม้
ที่โดดเด่นคือ "งานมหกรรมไม้ดอกอาเซียน"
(ASEAN Flower Festival) ซึ่งจัดขึ้นในช่วง
ฤดูหนาวที่สวนไม้งามริมน้ำกก จังหวัดเชียงราย
งานนี้มีการแสดงพันธุ์ไม้ดอกและไม้ประดับ
จากหลายประเทศในภูมิภาคอาเซียนรวมถึง
การจัดสวนสไตล์นานาชาติ การแสดงแสง สี เสียง
และกิจกรรมสำหรับครอบครัว เช่น การถ่ายภาพ

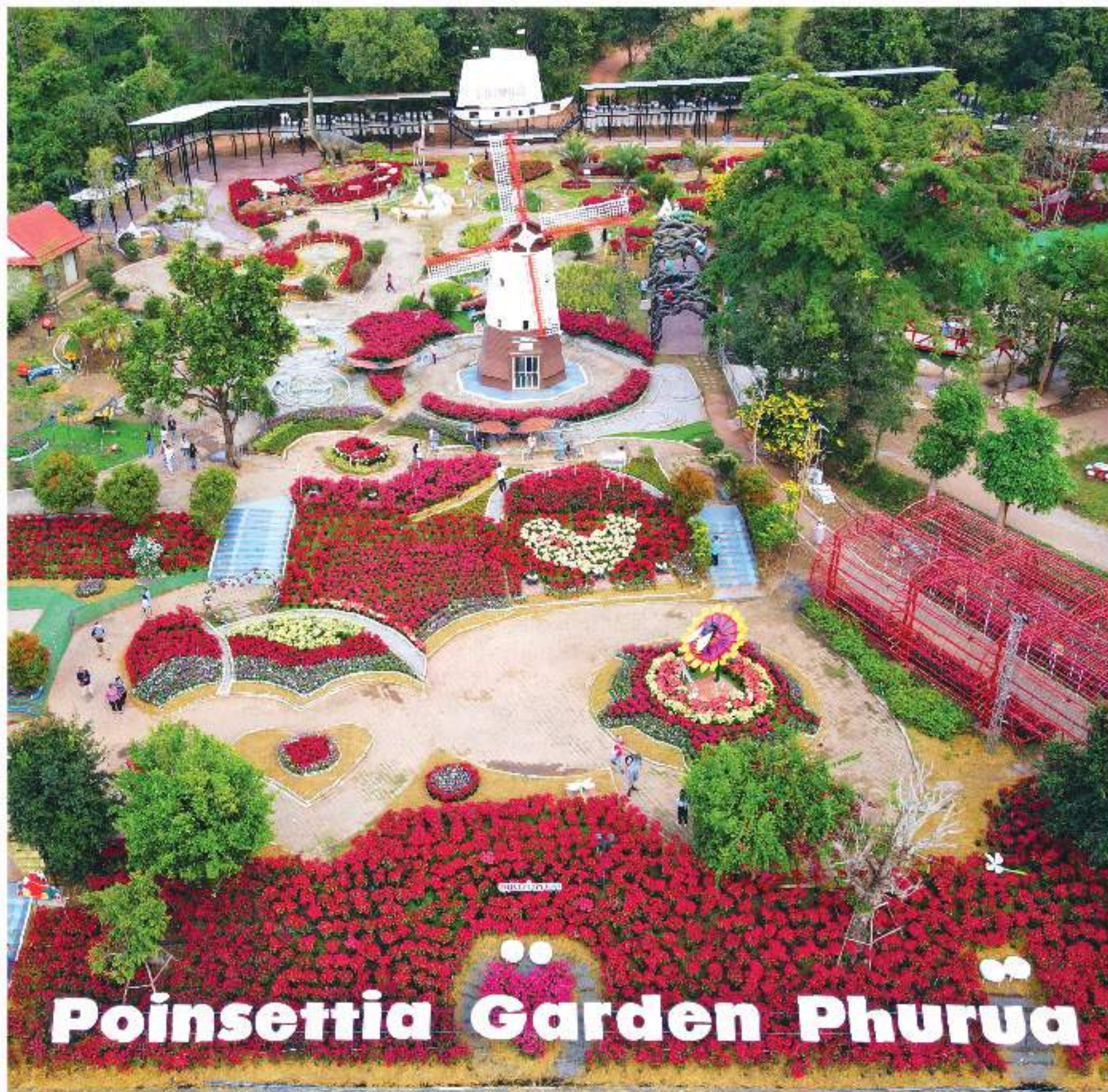
นอกจากการชื่นชมความงามของดอกไม้นานาพันธุ์
ผู้เข้าชมยังจะได้รับความรู้ และแรงบันดาลใจเกี่ยวกับ
การปลูกพืช และการดูแลธรรมชาติ ทำให้งานมหกรรม
ไม้ดอกอาเซียนเป็นหนึ่งในเทศกาลที่ไม่ควรพลาด
สำหรับผู้รักธรรมชาติ และศิลปะการจัดสวน

Phu Ruea Flower Festival

ช่วงเวลาแห่งความสุข “เทศกาลคริสต์มาส ภูเรือ” จังหวัดเลย ดื่มด่ำบรรยากาศหนาวเย็น สีสันสดใส และต้นคริสต์มาสสูงใหญ่ ประดับไฟระยิบระยับ สร้างความประทับใจไม่รู้ลืม

เทศกาลงานดอกไม้ ภูเรือ จังหวัดเลย

จังหวัดเลยมีภูมิประเทศเป็นภูเขาและอากาศเย็นสบาย เหมาะเป็นสถานที่จัดงานเทศกาลไม้ดอกเมืองหนาวที่ภูเรือ (Phu Ruea Flower Festival) งานนี้จัดขึ้นในช่วงฤดูหนาวเช่นกัน โดยมีการแสดงดอกไม้เมืองหนาวที่มีความหลากหลาย เช่น ดอกเบญจมาศ ดอกกลี๋ย และดอกดาวเรือง ไฮไลท์ของงานคือการแสดงสวนดอกไม้ที่ออกแบบอย่างสร้างสรรค์ และกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม เช่น การแสดงพื้นบ้าน และการเดินตลาดสินค้าชุมชน ในช่วงเดียวกันยังมี "เทศกาลคริสต์มาสที่ภูเรือ" ซึ่งโดดเด่นด้วยการจัดแสดงต้นคริสต์มาสขนาดใหญ่ที่ทำจากต้นสนจริงที่ปลูกในท้องถิ่น และการประดับไฟอย่างวิจิตร พร้อมด้วยการจัดกิจกรรมเชิงศิลปะ และวัฒนธรรมที่สร้างความสุขให้กับนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

อุไร จิรมงคลการ. (2563). **รวมพันธุ์ไม้ดอก** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บ้านและสวน อมรินทร์
พรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

Dümmen Orange. (2022-23). **POINSETTIAS Catalog**. (Early Season, pp. 20–26).
Dümmen Orange Co.

เว็บไซต์อ้างอิง

การปลูกและดูแลต้นคริสต์มาส ไม้ประดับแต่งบ้านรับเทศกาลคริสต์มาส. สืบค้นเมื่อเดือน
ธันวาคม 2567. จาก [https://www.baanlaesuan.com/216001/plant-scoop/
christmas-flower/](https://www.baanlaesuan.com/216001/plant-scoop/christmas-flower/)

ต้นคริสต์มาส มีพิษหรือไม่. สืบค้นเมื่อเดือนมกราคม 2568. จาก [https://www.picture
thisai.com/th/toxic/Euphorbia_pulcherrima.html](https://www.picturethisai.com/th/toxic/Euphorbia_pulcherrima.html)

ต้นคริสต์มาส ต้นไม้ใบสีสด หลากสีล้วน. สืบค้นเมื่อเดือนมกราคม 2568. จาก [https://www.
baanlaesuan.com/353742/plant-scoop/euphorbia-pulcherrima/](https://www.baanlaesuan.com/353742/plant-scoop/euphorbia-pulcherrima/)

ต้นคริสต์มาสหลากสี และเทคนิควิธีขยายพันธุ์. สืบค้นเมื่อเดือนธันวาคม 2567. จาก [https:
//gardenandfarm.baanlaesuan.com/216496/garden-farm/christmas-tree](https://gardenandfarm.baanlaesuan.com/216496/garden-farm/christmas-tree)

ตำนานน่าทึ่งของต้น ‘พอยน์เซตเทีย’ สัญลักษณ์ของเทศกาลคริสต์มาส. สืบค้นเมื่อเดือน
ธันวาคม 2567. จาก <https://themomentum.co/scientifica-poinsettia/>

ทำไมใบต้นคริสต์มาสจึงเปลี่ยนเป็นสีแดงในฤดูหนาว. สืบค้นเมื่อเดือนธันวาคม 2567. จาก
<https://www.scimath.org/article-biology/item/11223-2019-12-19-04-52-34>

เที่ยวงานเทศกาลคริสต์มาสภูเรือ 2567 รับลมหนาวสุดโรแมนติก. สืบค้นเมื่อเดือนมกราคม 2568.
จาก <https://travel.kapook.com/view287090.html>

CHARMING Chiang Mai Flower Festival 2025 มนต์เสน่ห์เชียงใหม่ เมืองดอกไม้งาม.
สืบค้นเมื่อเดือนมกราคม 2568. จาก <https://travel.kapook.com/view286143.html>

คำขอบคุณ

หนังสือเล่มนี้จะไม่อาจสมบูรณ์ได้ หากขาดการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) รวมถึงข้อมูลและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนบุคลากรที่มีประสิทธิภาพด้านไม้ดอกไม้ประดับ ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์หนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับคริสต์มาส รวมถึงประสบการณ์อันล้ำค่าของเกษตรกรผู้เพาะปลูกและดูแลต้นคริสต์มาส นอกจากนี้ เรายังขอขอบคุณที่เปิดโอกาสให้ทีมงานได้สัมภาษณ์เก็บข้อมูล และบันทึกภาพจากงานเทศกาลคริสต์มาสฤดูร้อน ซึ่งจัดขึ้นโดยอำเภอภูเรือร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการในพื้นที่ และภาคประชาชน สวมผู้ประกอบการคริสต์มาสแปลงใหญ่ตำบลสานตม และแปลงใหญ่ตำบลหนองบัว ที่มีบทบาทสำคัญในการเติมเต็มเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลที่ครบถ้วน ชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นประโยชน์

เวิวเฝ้าภาพถ่ายและการเก็บข้อมูล

สวนแม่ฮ่อน - แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ ตำบลสานตม อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
ไร่ภูขำเตย - แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
สวนแม่ตีม - ตำบลสานตม อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
สวนดั่งฟลาวเวอร์ภูเรือ - แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
สวนอิงไม้ดอก - แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ ตำบลสานตม อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
สวนคริสต์มาสอิงภู - แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ ตำบลสานตม อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
เทศกาลคริสต์มาสฤดูร้อน ครั้งที่ 13 - อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
งานมหกรรมไม้ดอกอาเซียนเชียงราย 2024 - สวนไม้งามริมน้ำกก จังหวัดเชียงราย
มนต์เสน่ห์เชียงใหม่ เมืองดอกไม้งาม (CHARMING Chiang Mai Flower Festival) - สวนสาธารณะอบจ.เชียงใหม่

คณะผู้จัดทำ

ดร.อนันต์ พิริยะภัทรกิจ

นางสาวพรกมล รูปเลิศ

นางสาวกาญจนาพรพรหม เมฆอรุณ

นางสาวอุนารมย์ ดวงผาสุข

นางสาวมาธิยาห์ แสนแก้ว

นางสาวพัชรี เดชเลย์

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)

รศ.ดร.พีรบุษ จอมพุก

รศ.ดร.ชูศักดิ์ จอมพุก

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดร.ชัยภูมิ สูงสำราญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

รศ.ธัญญะ เตชะศีลพิทักษ์

นายอำนวย อรรถลั้งรอง

ที่ปรึกษาโครงการ

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

📍 สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)
35 ม.3 เทคโนโลยี ถนนเลียบคลองห้า ตำบลคลองห้า
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120

☎ 0 2577 9000

📠 0 2577 9009

🌐 www.tistr.or.th

✉ tistr@tistr.or.th

Poinsettia

หนังสือ "การปลูกและดูแลต้นคริสต์มาส" ซึ่งรวบรวมข้อมูล วิธีการปลูกเลี้ยง รวบรวมสายพันธุ์ และเกร็ดความรู้ต่างๆไว้ พร้อมแนะนำส่วนไม้ดอกไม้ประดับ ที่ผลิตเพื่อการค้า และร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับผู้ที่สนใจ